

Etikai kódex

a Magyarországi Baptista Egyház fenntartásában működő
köznevelési intézmények dolgozói számára
2024

Tartalom

Bevezetés

A baptista nevelés-oktatás bibliai alapelvei
A pedagógus személyisége, attitűdje
A pedagógus szakmai felkészültsége
A pedagógus nevelő-oktató munkája
A pedagógus és az egyház kapcsolata
Az intézmények munkatársai közötti kapcsolatok
Pedagógus–diák kapcsolat
A szülőkkel való kapcsolat

Bevezetés

A baptista nevelési és oktatási munka egyetemes emberi és keresztény erkölcsi alapelveken nyugvó felelős etikai cselekvés.

A baptista köznevelési intézmények gyakorlatában érvényesülő etikai alapelvek hatálya az intézmény tanulóinak nevelésében közreműködő minden dolgozóra kiterjed, hiszen a kiegészítő dolgozók a nevelési célokat tekintve az oktatást végző tanárok munkatársai.

Az etikai kódex célja a jogszabályokban tételesen nem megfogalmazott alapvető erkölcsi normák rögzítése. Nem szabályozza részletesen a nevelők felelős viselkedését, nem szankcionáló jellegű, inkább iránymutató a baptista intézmények tanárai és dolgozói számára. További célja, hogy tájékoztassa a baptista gyülekezeteket, a testvéregyházak tagjait és intézményeink külső partnereit munkavégzésünk erkölcsi normáiról.

Az erkölcsi normák megtartásához természetesen fontos a lelkiismeret, a meggyőződés és a közösséghez való tartozás tudata, érzése.

A baptista nevelés-oktatás bibliai alapelvei

Hitünk és életünk alapja a Biblia, Isten Igéje. A Biblia az üdvösség útján túl az Istennek tetsző és az emberhez méltó élet alapvető irányelveit is elénk tárja. Ahogy ezt a baptista oktatás egyik alapigéje, a Példabeszédek 13:14. is megfogalmazza: „*A bölcs tanítás az élet forrása a halál csapdáinak kikerülésére.*”

A kereszténység tanítása szerint a felelős erkölcsi cselekvés Isten Igéjének útmutatására adott engedelmes válasz. A zsidó–keresztény kultúrában is erre épül az erkölcs.

A hit és az erkölcs így ok-okozati viszonyban van egymással, de ez természetesen nem zárja ki a keresztény hit nélküli etikus cselekvés és életvitel lehetőségét, és minden munkatárstól elvárható szükségességét.

Hitünk és emberi viszonyulásunk legfontosabb alapértéke a szeretet: „*Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: szeresd felebarátodat, mint magadat!*” (Mt 22, 37-38)

A baptista óvodák és iskolák célja, hogy gyermekei, tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz. A baptista intézmények keresztény értékekre és gondolkodásra épülnek, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszeretet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a gyermekek, tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

A Kárpát-medencében 500 éve jelenlévő anabaptistákra és a Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít.

A baptista iskola: Több, mint iskola. Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – intézményeiben sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, illetve a roma származásúak felzárkóztatásáért, továbbá a tehetséges diákok kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése. A keresztyén elmének kell a legjobb elmének lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni. Törekvésünk, hogy a baptista intézmény olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás, nevelés és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása. Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához. A nevelés, tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása.
- A gyermek ráébredtése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére.
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra.

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni. Törekvésünk, hogy az intézmény minden-napos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékek következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- A pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, illetve ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

A pedagógus személyisége, attitűdje

A baptista nevelési-oktatási intézményekhez tartozó gyermekek, tanulók számára az erkölcsöt elsősorban a család, az óvoda, az iskola, az egyház, tágabb értelemben pedig a társadalom közvetíti. A pedagógus tehát nem egyedüli felelőse a gyermekek erkölcsi nevelésének, de meghatározó szerepe van az erkölcsi normák továbbadásában, hiszen megjelenésével, viselkedésével, döntéseivel állandó nevelő hatást fejt ki.

A pedagógus magatartásában, megjelenésében és közösségi megnyilvánulásaiban (a virtuális teret, közösségi médiákat is beleértve) legyen példamutató.

Törekedjen saját személyiségének, képességeinek fejlesztésére, különösen olyan értékek mentén, mint a szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önfegyelem (ld. a Bibliában a Gal.5:22-ben a Lélek gyümölcsei). Ha hibázik, mert esendő ember, ismerje be hibáját, és javítsa ki, rendezze azt.

Nyíltan vallja meg hitét, ugyanakkor tartsa tiszteletben a más felekezeti vagy világnézeti elkötelezettségű munkatársak, gyermekek, tanítványok meggyőződését. Mutasson példát a keresztény értékek, hagyományok, valamint nemzeti jelképek megbecsülésében, az ünnepek tiszteletben tartásában. Politikai szerepvállalásait, nézeteit időben és térben határozottan különítse el a nevelő munkájától.

A pedagógus szakmai felkészültsége

„Hittel és szakértelemmel” – valljuk a baptista oktatásban. Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy a közösségünk nevelési-oktatási intézményeiben dolgozó munkatársaink szakmai elhivatottsága, felkészültsége, munkamorálja példaértékű legyen. A nevelők folyamatosan mélyítsék tudásukat, kísérik figyelemmel a munkájukkal kapcsolatos tudományos és szakmai eredményeket. Szakszerűen és színvonalasan lássák el feladataikat, így mutassanak példát a rájuk bízott gyermekek előtt. Legyenek nyitottak az újra, a folyamatos fejlődésre.

A pedagógus a gyermekekben Isten ajándékát, egyedi és megismételhetetlen teremtményét lássa, és segítse kibontakoztatni a talentumait.

Viszonyuljon önkritikusan saját munkájához, ellenőrizze és értékelje azt. A külső szakmai ellenőrzést és értékelést fogadja nyitottan és együttműködően.

Vezetői, szakértői, szaktanácsadói vagy vizsgálónöki megbízást felelősséggel fogadjon el, csak akkor, ha vállalni tudja az azzal járó felelősséget, példaértékű munkavégzést is.

Felkészülten vegyen részt a helyi nevelési és egyéb intézményi dokumentumok megalkotásában, elfogadásában és érvényesítésében.

A pedagógus a nevelés és oktatás folyamán törekedjék arra, hogy beszéd- és kifejezőmódja, mondanivalója megfelelő, igényes, árnyalt, pontos legyen. Szolgáljon mintául a rábízott gyermekek, tanulók számára. Megjelenése, öltözködése legyen mindig kulturált, ápoltság és mértéktartó. Káros szenvedélytől, megbotránkoztató, közízlést sértő magatartástól mentes életet éljen.

A pedagógus nevelő-oktató munkája

A baptista intézményben dolgozó pedagógus törekedjen arra, hogy nevelő-oktató munkája példaértékű legyen, a rábízott gyermekek testi, lelki és erkölcsi fejlesztését pozitív példamutatással, a keresztény értékekkel összhangban érje el. Szavaival, tetteivel, viselkedésével a baptista pedagógia kegyelemközpontú, szeretetteljes hozzáállását képviselje. Hivatása gyakorlása során az egyéni bánásmódot, a tehetségfejlesztést, a tájékoztatást és értékelést mindenkor a másik személy tiszteletben tartásával, szeretettel, de objektíven valósítsa meg.

A pedagógus és az egyház kapcsolata

Áldásos, ha a nevelők hitben élő, elkötelezett és áldozatkész tagjai gyülekezetüknek, egyházuknak. A különböző felekezetű pedagógusok legyenek egymás felé szeretettel, kölcsönös tisztelettel és bizalommal.

A szoros egyházi kapcsolattal nem rendelkező nevelővel szemben elvárás, hogy a baptista egyház tanításait tiszteletben tartsa, és azokkal ellentétes nézeteket ne terjesszen. Pedagógusaink vegyenek részt az intézmény hitéleti alkalmain, a baptista közösség hagyományainak ápolásával biztosítsanak megfelelő keretet a gyermekek és tanulók hitéleti neveléséhez.

A baptista intézményekben nem pedagógusként foglalkoztatott munkatársak között kiemelt szerepe van az iskolalelkésznek. Az iskolalelkész lelkeszi szolgálatán túl az intézmény közösségének olyan tagja, aki a tanulók előtt példa magánéletét, viselkedését, szolgálát-végzését tekintve is.

A hitéleti igazgatóhelyettes és az iskolalelkész kapocs a fenntartó egyház és az intézmény között. Az iskola munkatársainak segítséget nyújt a keresztyén nevelő munkában, ezzel teszi kerek egészé az.

Az intézmények munkatársai közötti kapcsolatok

Az intézmény jó légkörét elsősorban a munkatársak nyílt és őszinte viszonya biztosítja. Ehhez elengedhetetlen egymás személyiségének és munkájának tisztelete. A nevelőtestület tagjainak és az intézmény dolgozóinak munkakapcsolatát a tapasztalatok átadása, a tárgyszerűség jellemzi. Az intézménybe érkező szülőkkel, vendégekkel szemben udvariasan viselkednek, segítik őket, ezzel erősítve az intézmény jó hírét. Az intézmény fenntartójáról, dolgozóiról, az oda járó gyermekekről, tanulókról tisztelettel beszélnek.

Munkahelyi vagy magánéleti problémáikat nem tájékoztatják a gyermekek, tanulók elé; munkatársaikról szülők és gyerekek, tanítványok előtt elmarasztaló véleményt nem mondanak. Mindaddig kiállnak a kollégájuk mellett, amíg annak szakmai vagy etikai hibája kétséget kizáróan be nem bizonyosodik.

A baptista intézmények dolgozóinak a kapcsolatát a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg. Ha egy dolgozó úgy ítéli meg, hogy munkatársa viselkedése káros a rábízott gyermekek, tanítványok vagy az intézmény jó híre szempontjából, akkor ezt négy szemközt beszél meg az érintett kollégával. Ha ez nem vezet eredményre, akkor jelzi közvetlen felettesének vagy az intézmény vezetőjének.

A vezető és vezetett kapcsolatát a korrektség, a tárgyilagosság, az őszinteség, a kölcsönös bizalom és tisztelet jellemzi.

Pedagógus–diák kapcsolat

A baptista intézmények pedagógusai nevelői munkájának fontos részét képezi a szeretet, az elfogadó, segítőkész magatartás, mint ahogy az is, hogy pozitív érzelmeket közvetítsenek, előmozdítva növendékeik testi, lelki, szellemi növekedését.

Segítik a gyermekek, tanulók szocializációját és beilleszkedését a csoportba, az osztályba és az intézmény közösségébe. Segítségnyújtást nyújtanak a személyes konfliktusaik, problémáik megoldásában. A keresztyén pedagógus lelki gondozói feladatokat is felvállal, amelyhez ha szükséges és lehetséges, az iskolalelkész segítségét is kéri.

A tanulókkal, gyermekekkel való kapcsolata során a pedagógus ismeri és tiszteletben tartja a gyermekek jogait. Elutasít minden nemre, fajra, politikai, vallási meggyőződésre, származásra, kulturális és szociális különbségen alapuló diszkriminációt. Tiszteletben tartja a gyermek egyéniségét és méltóságát, nem bántalmazza, nem gúnyolja, nem alázza meg, törekvéseinek és céljainak elérésére sem lelki, sem testi erőszakot nem alkalmaz. Eljárásait a gyermekek, diákok életkorához, egyéniségéhez és mentális képességeihez igazítja. Nem létesít intim kapcsolatot a tanulói jogviszony fennállása alatt tanítványaival.

A szülőkkel való kapcsolat

A szülők és pedagógusok együttműködésének alapja a kölcsönös tisztelet, megbecsülés és felebaráti szeretet.

Az intézményeinket választó szülőktől is elvárt, hogy elfogadják az intézmény baptista jellegét, az ott dolgozó pedagógusokkal partneri viszony kialakítására törekedjenek. Megértsek és tiszteljék azokat az értékeket, hagyományokat, amelyek a baptista intézmények közösségeiben, mindennapi életében jelen vannak.

A nevelés elsődleges színtere a család, ezért a pedagógus törekszik arra, hogy megismerje a tanítványok családi hátterét, nevelési tanácsaival segítse a gyerekek harmonikus fejlődését. Szükség esetén kezdeményezi a szakmai vagy a szociális segítségnyújtást. A gyermekek, tanulók érdekében a szülőkkel megoszt minden szükséges információt. A szülőkkel folytatott egyéni beszélgetések során elhangzott családi vonatkozású információkat titokban tartja. A szülői értekezleten a pedagógus az egész csoportot, osztályt érintő kérdéseket, gondokat, feladatokat mutatja be; nem minősíti nyilvánosan egyes növendékeit.

A pedagógus törekszik a konfliktusok békés megoldására.

“Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt.5:16.)

Felhasznált irodalom

- Biblia
- Baptista hitvallás (Magyarországi Baptista Egyház, Budapest, 2015)
- Az egyházi intézmények működtetésének etikai alapjai (Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara, Budapest, 2019)
- A Baptista Teológiai Akadémia Szervezeti és Működési Szabályzata (Budapest, 2023)
- A Magyarországi Baptista Egyház Alapító Okirata (Alapszabály) (Budapest, 2022)
- Társegyházak etikai kódexei